

ОД ИСТОГ АУТОРА

Последњи, Дани
Повој и чланци (критике)
Сан о празнини
У сјенку улазим, оче
По лицу ноћи
С виса сунчаног, страшног
Књига очева
О тајни ризничара свих суза
Где Богу се надах
Као мирни и светли весник
Снови светог путника
Извештај из земље живих
Песма с острва сирочади
Светло из очеве колибе
Изабрана дела, I–V
Под кишом суза с Патмоса
О пастиру и камену са седам очију
Светло из очеве колибе (огледи)
Сенка осмог еона
Очево лице књиге
Дах мале молитве
Дванаест
Исповест тумача царевог сна

СЕЛИМИР РАДУЛОВИЋ

О ДУКАТУ
С ЛИКОМ
СТАРЦА

■ Laguna ■

Copyright © 2020 by Селимир Радловић
Copyright © Православна реч, 2020

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

О ПОЕЗИЈИ С ДУХОМ СТАРАЦА

Песничка књига Селимира Радуловића *О дукаџи с ликом Стараца* припада не тако бројној породици српских религијских стихова. Она, истовремено, спада у још малобројнију групу песама које нису певане *на религијске теме* или *поводом њих*, него су настајале из аутентичног религијског духа и осећања, премошћујући дистанцу која тако често бива између верског садржаја и поетског слова које би хтело да га дотакне и искаже. На крају – збирку *О дукаџи с ликом Стараца* можемо убројати у скоро непостојећу групу српских, и не само српских, песама које говоре односно певају *о* и *из* аутентичног хришћанског духовног, аскетског, искуства. Овде, при томе, не губећи из вида да Радуловићеве песме овој групи не само да припадају него да је и граде. Чине постојећом.

У времену померених вредности, тачније: избрисаних, скоро па забрањених вредности, у коме је све постало дозвољено, ова књига има и једну заборављену улогу – да васпитава. Односно да поново успоставља вредносне приоритете и да буде својеврсни компас који ће показивати духовне стране света. Тако ауторов збуњени Старац неке од нас, док са чуђењем гледа како са великом бригом пазимо да не изгребемо лак на новом паркету, лаконски казује:

*Хм! Баш свеја има у башѿи Очевој!
Саг кажи, їредућ блато са срца –
Слава Госїогу!*

Ова књига како својом формом тако и суштином дубоко припада хришћанској традицији. Њене песничке целине нису само надахнуте духом и искуством древног хришћанства. Оне су певане по угледу на структуру узвишене црквене богослужбене поезије. Њиховим страницама одјекују припеви попут оних у канонима славних песника хришћанског Истока: *Ако умреш їре неїо умреш, Нећеш умреши када умреш...* Њен писац се надахнуо библијским штивом и, као неки древни хагиограф, усвојио не само речи *Светїоїа Писма* као своје сопствене и проговорио њима, него, што је много теже и важније, *разумео* неразумљиву, тачније надразумску, металогичку библијских антиномија. И онда је пустио да просија са мноштва страница ове књиге:

*Ако хоћеш да видиш све,
Нишїа нећеш видеши,
чедо моје, мило.*

Збирка *О дукаїу са ликом Сїарца* није само књига о древнини. Велики савремени подвижници провирују из стихова ове књиге и опевавајући њихово духовно искуство Селимир Радуловић показује оно што једној теолошкој оријентацији, на жалост, ни дан

данас није очигледно: да Црква живи и дише светошћу Светог Духа који надахњује духовне Оце и Старце, а да је истинско познање Бога, а самим тим и човека, увек благодатни дар молитвенику, а не тек закључак онога који више воли да седи за столом него да клечи пред иконом. И да не заборавимо: тај исти Дух уме да надахне и песника да нам ово, на себи својствен начин, понови и подвуче.

Ова, рецимо слободно, *тхеолошка поезија* у само срце свога интересовања, самим тим и наше пажње, враћа непролазне духовне вредности данас неоправдано скрајнуте од стране богослова наведене оријентације. Њен аутор се не стиди да пева о *йишићољу са тиридесет* и *тири чвора* и уме да види оно пред чиме су неки наши савременици, са и без раса, затворили очи - да време и брига не могу да учине да мајмун престане да бива мајмуном:

*Ако ја хранимо и нејујемо
Он йосџаје дољи мајмун,
Никако Хрисџов йредак!*

Питање које није могуће заобићи, док држимо збирку *О дукаџу са ликом Сџарца* у рукама, гласи: Како ће њој прилазити читаоци који нису читали литературу коју Радуловић препевава, односно, сретали људе попут оних који су хероји његових песама? Другим речима: како ова поезија живи *сама* по себи, са скривеним духовним корењем свога надахнућа?

И шта ће из њених дубина такви читаоци моћи да поцрпе, чиме да се нахране? Одговоре на ово даће нам критичари и коментатори који ће из неких других углова, од оних који су блиски потписнику ових редова, писати и говорити о песмама Селимира Радуловића.

Читајући Радуловићеву духовну поезију, одједном нам је постало очигледно: он не само да препевава древне и савремене отачнике и патерике, нити у своје стихове претаче сопствена искуства и импресије са светих места којима је ходочастиио – него одлази корак даље од тога. Аутор књиге *О дукаџу са ликом Сџарца* од сопствене песме прави клијет, твори келију, а од збирке у којој их ниже какав тешко видљив, али не и мање стварни манастир. У коме сазерцава:

*Шџа ја радим? Нишџа!
Чувам дуџу своју да је мрак
Не ойколи.*

Овај нови подвижнички простор, зато што је аутентичан и личан, плод искреног уверења и вапаја из дубине, постао је, уједно, и Гора Преображења Селимира Радуловића. Шта му се тамо десило поделио је овим стиховима:

*Док прихваџа ме десница,
Па се, ван себе, мењам од љубави Твоје.*

И на самом крају овог кратког уводног слова
пустимо нек глас песника ускликне, пророчки, охра-
брујући, опомињући:

*Хоћеш ли, дар једном,
Да изуст^ииш –
Гос^иоде, њомилиј!?*

*Про^ио^ирезви^иер–с^иаврофор
Владимир Вукашиновић*

Као код њихих, старца,
Светиорских,
Радујућ се, у Оцу, нашем,
Плачућ за сваком човеком,
Помажућ му молићвама,
А не рукама

ПРОЛОШКА

*Шт̄о око не видје, и ухо не чу,
и у срце човеку не дође, оно
̄прӣреми Бо̄и онима који ња љубе.*

(1. Кор. 2, 9)

ВЕРУЈЕШ ЛИ ДА ПОСТОЈИ БОГ?

1

Верујеш ли да постоји Бог?

Да, Старче!

Јеси ли успео да Га превариш?

Не!

Иди кући, чедо моје, мило, 5
Нек не стаје рука твоја, ни нога твоја.
И нек те греју сва светла,
Што их расу рука, Очева,
И носи лахор, благи, што, кроз шумике,
Нежним се јавља гласом. 10
Јер као што се клас рађа, из зрна голог,
Тако и Царство, Његово, не овде, не тамо,
Већ, у нама, унутра, истиха, стасава.
И као што, у башти Ефтимиија,
Великог, изнедри педесет цветова,
красних, 15
Кад се огањ појави, као платно,
Разапето, док силазаше с висине.

И море се разли и шуме се
Оденуше лишћем и душа се, неутешна,
Предаде плачу, великом. 20
А хорови птица, цвркутом, нежним,
Вребајућ Му, око,
С једним срцем и с душом једном,
Певаху, док, смирен, трчиш к Њему,
Без трна, у телу, без жалца, у месу, 25
Као пчела која тражи цвеће,
С нектаром, етерским, изобилним.
Да се очистиш, чедо моје, мило.

У травци, нежној, у птици, неуморној,
Што, небом, лети, изнад мора, 30
У човеку клонулом, у љубави Очевој,
Топи се душа наша.

га радиш, Старче?

Гледам у воду.

Шта видиш?

35

Зар ти ништа не видиш?

Ништа!

А ја видим, срцем чистим, душом
уплаканом,
Оца, нашега, на небу, звезданоме,
У часу кад невидљиво, чедо моје, мило, 40
Кад се очи отворише,
Сад видљиво бива.

 едном сам, у сну, видео море,
 Неописиво, боја, неописивих.
 У даљини, уздизао се град, непознати, 45
 С дивним црквама и палатама.
 Врх свега, с лишћем, венаца, свежих.
 Молио сам, Оца, нашега, да останем у њ.
 Тад се, у скиту, оптинском, у келији,
 Поред иконе Пресвете Богородице,
 Казањске, 50
 Пробудих. Јастук беше мокар, од суза.

Сад живим с надом да ћу, изнова,
 Посетити Царство, Његово, јурећ тамо
 Где је јарам благ и бреме лако.

ажеш, постиш! И ми постимо.

55

Још бдиш! Ни ми не дремамо.

Ти си сиромах!

Ни ми ништа немамо.

Ми се бавимо науком. А ти!?

Какву корист доносиш, у невољи, брате!?

Шта ти радиш?

Шта ја радим? Ништа!

Чувам душу своју да је мрак

Не опколи.

еси ли видео?

65

Јесам!

А шта си видео?

Старац се одвојио од кревета
И стао уз Оца, нашег,
Молећ се у ваздуху.

70